

SO18 Rettidig omhu - Økonomiske konsekvenser af bolig-hjemløse-aftalen

[Afsnit vedr. tilvalg afventer godkendelse i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen]

Baggrund

Med aftalen om "Fonden for blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed" er der lagt op til en omfattende omlægning fra ophold på herberg til støtte i eget hjem, herunder omlægning af statsrefusionen. Refusionen til herbergsophold reduceres, mens der til gengæld indføres refusion på udvalgte bostøtteindsatser i en afgrænset tidsperiode. Lovforslaget omkring refusionsomlægning og bostøtte er fremsat i marts 2023 mhp. ikrafttrædelse oktober 2023. Dermed vil den samlede nye lovgivning, der implementerer den politiske aftale om bekæmpelse af hjemløshed, være på plads. Det er vigtigt, at Københavns Kommune – hvor ca. ¼ af landets hjemløse befinder sig – kommer tidligt i gang med implementering. Det er det, som der søges midler til med dette budgetnotat. Med nærværende budgetnotat søges der om servicemidler på i alt ca. 20 mio. kr. (inkl. tilvalg på 1,7 mio. kr.) fordelt med 17,6 mio. kr. til Socialforvaltningen, 2,2 mio. kr. til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og 0,2 mio. kr. til Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Dertil kommer 0,4 mio. kr. i overførsler.

I aftalen om budget 2023 indgik en hensigtserklæring om, at øget støtte i borgernes eget hjem er en forudsætning for at lykkes med at reducere og på sigt afskaffe ufri-villig hjemløshed i København samtidig med at sikre velfungerende, blandede bolig-områder i kommunen. Endvidere at en vurdering af de økonomiske konsekvenser af bolig-hjemløseaftalen og kommunens hjemløseplan skulle indgå i forhandlingerne om overførselssagen 2022-23 og budget 2024.

Manglen på billige boliger og andre boligløsninger i København forventes at medføre en betydelig merudgift for Københavns Kommune, fordi refusionen på herbergsophold bortfalder efter en begrænset periode uden, at der er mulighed for at tilbyde borgeren en bolig. Nærværende budgetnotat handler om de nødvendige aktiviteter i 2023, hvor lovgivningen kun delvist vil være trådt i kraft, og hvor det således også handler om at være klar til, at loven i 2024 virker med fuld styrke. Der søges om midler til at:

- øge anvisningen af hjemløse (herunder borgere på herberg) til egen bolig og samtidig styrke bostøtten i overensstemmelse med den nye lovgivning. I alt estimeres det, at 240 hjemløse kan anvises egen bolig i 2023. Som led heri søges om midler til at styrke indsatsen ift. at øge de hjemløses betalingsevne, hvilket er en forudsætning for, at borgerne har råd til egen bolig. Endvidere søges om midler til at hjælpe borgerne med at etablere et hjem i deres nye boliger.
- opbygge kapacitet ift. bostøtte, sagsbehandling etc. med henblik på at sikre, at kommunen er oppe i fuld omgangshøjde ved indgangen til 2024, herunder mhp. at begrænse refusionstabt mest muligt.

- købe botilbudspladser til udsatte borgere. Frem imod budget 2024 vil der blive arbejdet på en samlet plan for etablering af nødvendig egen kapacitet. Dette gælder også ift. skæve boliger, som for nogle borgere vil være et bedre alternativ end botilbud.

Budgetnotatet bygger på erfaringerne fra et pilotprojekt, hvor der blev afsat midler til midlertidigt huslejetilskud (en såkaldt udslusningsbolig) og sagsbehandlingsressourcer til i alt 50 hjemløse borgere, der anvises i en udslusningsbolig i 2022 og første halvdel af 2023. Pilotprojektet om at sikre hurtigere stabilisering, udredning og afklaring af borgernes fremtidige boligsituation er derfor fortsat i 2023.

SOF forventer, at midlerne tilført i 2023 med nærværende budgetnotat kan have en effekt på ca. 265 hjemløse borgere, jf. tabel 1.

Tabel 1. Indsatser for hjemløse borgere med midler fra nærværende budgetnotat

Almene boliger (kommunalt eller statsligt tilskud) med øget bostøtte	40
Almene boliger (uden tilskud) - fokus på øget bostøtte	200
Midlertidige botilbud	16
Længerevarende botilbud	8
Skæv bolig	0
I alt	264

Seneste hjemløsetælling fra VIVE viser, at der i København er ca. 1.400 hjemløse. Blandt de ca. 1.400 hjemløse er der forskel på, hvilken varig boform, der vil være den rigtige. Tabel 2 viser Socialforvaltningens aktuelt bedste bud på boligbehovet for de ca. 1.400 hjemløse i København. Det understreges, at der er stor usikkerhed i tallene, da der ikke er tale om konkret gennemgang af alle borgernes behov.

Tabel 2. Behovsfordeling mellem forskellige boligtyper for 1400 hjemløse borgere

Samlet	Behov i procent	Antal
Almene boliger	55-65%	770-910
Skæve boliger (1-plan)	6-10%	80-135
Skæve boliger (2-plan)	2-4%	25-45
Længerevarende botilbud	4-9%	55-125
Midlertidige botilbud (herunder "træningsboliger")	8-13%	105-175
Fortsat herberg/hjemløshed	10-18%	140-245

Der er ikke kapacitet til, at alle ca. 1.400 borgere kan komme i egen bolig på kort sigt. Dette gælder både den fysiske kapacitet i form af almene boliger i boliganvisningen, skæve boliger og botilbud. Der bliver derfor behov for både at sikre god udnyttelse af mulighederne for boligsocial anvisning, herunder via mulighederne for at give midlertidige kommunalt huslejetilskud, og for at øge kapaciteten af skæve boliger og botilbud. Det bliver også vigtigt at få etableret "træningsboliger", hvor borgere kan komme ud af herbergerne og over i midlertidige boliger, hvor deres boevne kan

styrkes og dermed også mulighederne for at kunne få anvist en almindelig bolig i en almen boligforening.

Det er svært at prognosticere, hvor hurtigt København kan reducere hjemløsheden, da dette afhænger af tilvejebringelsen af den nødvendige kapacitet. Et rimeligt bud pt. (med mange usikkerheder) er, at hjemløsheden i København kan være halveret i 2027, hvilket i givet fald vil være historisk. Hjemløsheden har ligget i størrelsesordenen 1.400-1.500 i mange år.

Det bemærkes, at der aktuelt forhandles med BLs første kreds om en ny udlejeaftale, hvor ambitionerne bag hjemløserenformens indgår. Der er lavet aftale, som muliggør anvendelsen af midlertidige huslejetilskud – både et nationalt huslejetilskud og et særligt kommunalt huslejetilskud (udslusningsboliger). Aftalerne skal formelt godkendes på Samarbejdsforum forventeligt den 21. april 2023, men ordningen er taget i brug og anvendes allerede i praksis. Det er disse tilskudsmuligheder, som muliggør, at der fremover kan anvises til flere boliger end hidtil; dog ikke i den hastighed, som modsvarer den indfasning af reformen og refusionsomlægningen, som ligger i lovforslaget.

Rettidig omhu

Budgetnotatet har karakter af rettidig omhu, da udskydelse af finansieringen vil medføre merudgifter i form af tabt statsrefusion, herunder refusion på bostøtteindsatser. Der forventes betydelige merudgifter i 2024 som følge af tabt statsrefusion på herberg. Såfremt forvaltningen ikke igangsætter tiltagene beskrevet i nærværende budgetnotat, vil merudgifterne som følge af tabt statsrefusion være endnu større i 2024.

Frem mod Budget 2024 vil Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen fremlægge de langsigtede budget- og kapacitetsbehov som følge af bolig-/hjemløseaftalen. I takt med at bolig-/hjemløseaftalen implementeres, kan behovene ændre sig, og der vil derfor også være behov for at se på udviklingen frem mod budget 2025.

Hensigtserklæringer

Det er en forudsætning for opbygning af bostøttekapaciteten og den langsigtede bekæmpelse af hjemløshed, at midlerne, der søges om i OFS 22/23, gøres varige med budget 2024.

Det foreslås, at der vedtages følgende hensigtserklæring også: "Parterne er enige om, at Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen frem mod budget 2024 fremlægger de varige økonomiske og kapacitetsmæssige behov på hjemløseområdet, herunder i forhold til de tiltag, der igangsættes med nærværende budgetnotat, og at dette kan indgå i forhandlingerne om budget 2024. Parterne er endvidere enige om, at Socialforvaltningen, Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen afsøger mulige placeringer for skæve boliger, herunder mulighederne for at bygge forskellige typer skæve boliger, og at dette kan indgå i forhandlingerne om budget 2024. Parterne er endvidere enige om, at Socialforvaltningen i samarbejde med

Økonomiforvaltningen frem mod budget 2024 anviser modeller for, hvordan kommunen kan etablere botilbud for målgruppen, og at dette kan indgå i forhandlingerne om budget 2024.”

Indhold

I det følgende konkretiseres behovet for midler i 2023 til at iværksætte indsatsen.

Støtte i hjemmet

Socialforvaltningen vurderer, at ca. 240 hjemløse borgere kan blive anvist i egen bolig i almindeligt alment regi i løbet af 2023. Dette er i størrelsesordenen 40 flere, end forvaltningen normalt anviser. De ekstra anvisningsmuligheder stammer fra almene boliger med midlertidigt statstilskud samt udslningsboliger med kommunalt huslejetilskud.

En stor del af disse borgere vil i 2023 skulle modtage styrket bostøtte baseret på evidensbaserede Housing First principper. Ud over bostøtte er der behov for ressourcer til sagsbehandling og syge- og hjemmepleje.

Det bemærkes, at der kun anvises borgere til egen bolig i alment regi, som vil kunne indgå i et almindeligt boligmiljø med nødvendig bostøtte. Inden en borger kan boligindstilles til en almen bolig gennem den boligsociale anvisning, udarbejdes der en vurdering af borgerens boevner.

I budgetnotatet indgår endvidere en opskalering af antallet af boligrådgivere i Socialforvaltningen. Boligrådgivere hjælper borgere med indslusning til boligen, samt arbejder med at fastholde borgere, som er i risiko for at miste boligen. Dette er også et vigtigt element i samarbejdet med de almene boligselskaber ift. at sikre bæredygtige boligafdelinger.

Sagsbehandlerressourcer

For at kunne udrede og visitere en langt større gruppe af hjemløse borgere, er det en forudsætning, at der tilføres midler til en intensiveret sagsbehandling særligt i forbindelse med anvisning til egen bolig, herunder udslningsboliger med kommunalt huslejetilskud. Der vil desuden være behov for at tilføre ekstra sagsbehandlingsressourcer i de ekstra sager, der skal udredes og visiteres til egen bolig, skæve boliger og botilbud samt til efterfølgende opfølgning på borgerne. Ifm. med opskalering af sagsbehandlere, vil der også være behov for midler til ledelse.

Indsats for at øge borgernes betalingsevne – fremskudt indsats

Et vigtigt element i at få borgeren i egen bolig er at øge borgerens betalingsevne gennem uddannelse/beskæftigelse eller gennem afklaring til førtidspension. Derudover vil der være en særlig udfordring med at øge borgerens betalingsevne ved udgangen af perioden for kommunalt huslejetilskud (2-5 år) og midlertidigt statsligt tilskud (4-9 år). Derfor styrkes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens indsats på området, ligesom samarbejdet mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen styrkes på hjemløseområdet. Der vil være behov for, at

der afsættes midler til en styrket fremskudt beskæftigelsesindsats på herberger. Som led i dette samarbejde ses også på den gruppe af de udsatte borgere, som er i målgruppen for et botilbud efter almenloven (længerevarende botilbud efter ABL §105). Det er en nødvendig forudsætning, at betalingsevnen for denne gruppes øges ved f.eks. afklaring til førtidspension.

Nedenfor beskrives en tilvalgsmulighed ift. at øge borgernes betalingsevne.

Huslejetilskud

Som led i at skaffe flere betalbare boliger til målgruppen kan kommunen give midlertidigt huslejetilskud til en såkaldt udslusningsbolig. En udslusningsbolig er en almen bolig, som udlejes til personer, med et forudgående ophold på et midlertidigt botilbud eller på et herberg. I en udslusningsbolig er der med de nuværende regler mulighed for at yde et kommunalt huslejetilskud i op til 2 år. Det forventes, at den kommende lovgivning vil udvide denne periode til 5 år, ligesom målgruppen forventes udvidet.

Botilbud

En gruppe af hjemløse borgere er i målgruppen for et længerevarende botilbud efter servicelovens eller midlertidigt botilbud. Der er pt. ikke tilstrækkelig botilbudskapacitet i Københavns Kommune til at håndtere det yderligere behov for botilbudspladser. Det betyder, at der vil være behov for at købe botilbudspladser af eksterne leverandører for at kunne imødegå behovet.

Etableringsstøtte

Københavns Kommune afsatte i forbindelse med Overførselssagen 2021-2022 400.000 kr. til en § 18-særpulje med det formål at tilbyde borgere i hjemløshed kontakt til en følgeven i form af en frivillig. Den frivillige følgevens fokus er at støtte borgeren i at skabe et hjem, netværk og tilknytning til nye fællesskaber for at forebygge ensomhed og sikre den bedst mulige overgang fra herberg til egen bolig. Den frivillige følgeven supplerer den kommunale bostøttemedarbejder i at hjælpe borgeren med at etablere sig i sit nye hjem. Organisationen We Shelter fik bevilget den samlede pulje til brug i 2022. Der ansøges om 400.000 kr. til at We Shelter kan fortsætte indsatsen i 2023 som en § 18-aftale.

Indsats for at øge borgernes betalingsevne - flere rehabiliteringsmøder (Tilvalg)

Der vurderes desuden at være behov for at øge antallet af rehabiliteringsmøder. De lange ventetider på rehabiliteringsteam møder betyder, at der går længere tid før borgere, der er anvist til egen bolig, kan få afklaret deres fremtidige forsørgelsesgrundlag. Det kan få betydning for deres mulighed for hurtigst muligt at komme i egen bolig, herunder en udslusningsbolig. Rehabiliteringsteamet har fokus på beskæftigelse og uddannelse, så den enkelte borger så vidt muligt får tilknytning til arbejdsmarkedet eller alternativt afklares til førtidspension, hvis betingelserne er opfyldt. Rehabiliteringsteamet er sammensat på tværs af forvaltninger og myndigheder (Beskæftigelses og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen). Der er behov for ca. 200 ekstra rehabiliteringsmøder i

resten af 2023, hvis der skal være mulighed for, at borgere ud fra en konkret og individuel vurdering kan få behandlet deres sager hurtigere.

Økonomi

Øget bostøttekapacitet og relaterede udgifter hertil

- Øget bostøtte til 40 nye anviste hjemløse: 1 mio. kr.
- Øget bostøtte til de øvrige anviste hjemløse borgere: 1,7 mio. kr.
- Modgående statsrefusion på bostøtteindsatser efter §85 a (Housing First indsatser), som iværksættes fra 1. oktober 2023 og frem for borgere, der opholder sig på herberg: 0,4 mio. kr.
- Ekstra ressourcer til syge- og hjemmepleje (0,5 mio. kr.), boligrådgivning (0,3 mio. kr.) og etableringsstøtte (0,4 mio. kr.).
- Sagsbehandling til at udrede og visitere borgere ifm. anvisning til egen bolig, herunder udslningsboliger med midlertidigt kommunalt huslejetilskud (screening, borgersamtaler, indstilling, indflytning), samt til efterfølgende opfølgning: 1,7 mio. kr.

Der forventes ansættelse af ca. 16 nye medarbejdere alene i Hjemløseenheden. Flere medarbejdere øger ledelsesspændet, og der vil derfor være behov for ekstra ledelse som følge af de ekstra medarbejderressourcer. Udgifterne fordeler sig således:

- Kompetenceudvikling af nye medarbejdere i de evidensbaserede bostøtteindsatser efter Housing First principperne, CTI (Critical Time Intervention), ACT (Assertive Community Treatment) og ICM (Intensive Case Management, herunder ekstra løntimer som følge af et forventet lavere caseload til nyanstatte ifm. med de nødvendige kompetenceudviklingsaktiviteter: 1 mio. kr.
- Ledelse af 16 nye medarbejdere: 0,5 mio. kr.
- Lejeudgifter: Der vil være behov for ekstra kvadratmeter til de ca. 16 ekstra medarbejdere i Hjemløseenheden, som følger af tiltagene i nærværende budgetnotat. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at det overskydende areal (halvdelen af stueetagen) ved anlæggelse af stofindtagelsesrum på Sundholm anvendes til kontorfaciliteter til de ekstra medarbejderressourcer i Hjemløseenheden. Det bemærkes, at der er overlap mellem denne del og budgetnotatet SO25 - Plan-lægningsbevilling til stofindtagelsesrum på Sundholm. Hvis budgetnotat SO25 - Planlægningsbevilling til stofindtagelsesrum på Sundholm vedtages, søges der ikke midler til lejeudgifter i nærværende budgetnotat: 0,6 mio. kr.

Indsats for at øge borgernes betalingsevne - fremskudt indsats

Der afsættes midler til styrket fremskudt beskæftigelsesindsats på herberger (BIF). Indsatsen vil tage form af, at fem herberger vil blive opnormeret med en sagsbehandler to dage om ugen. Det kan rotere, hvilke herberger der vil være sagsbehandlere på, så beskæftigelsesindsatsen kan følge behovet på de forskellige herberger. Den styrkede indsats vil kræve to sagsbehandlere startende fra april. Der er derfor et samlet finansieringsbehov på 900.000 kr. i 2023.

Huslejetilskud

Der forventes ca. ekstra 40 hjemløse borgere, der boliganvise i løbet af 2023, og som skal have huslejetilskud. Over halvdelen dem forventes at skulle modtage kommunalt huslejetilskud. Med et vægтет huslejetilskud på ca. 3.300 kr. pr. mdr. er den samlede udgift på ca. 400.000 kr. i 2023.

Botilbud

- Køb af pladser til 20-25 borgere: 10,1 mio. kr.
- Sagsbehandling og opfølgning på borgerne i botilbud: 0,5 mio. kr.
- Statsrefusion på midlertidige botilbud efter §107, som iværksættes fra 1. oktober 2023 og frem for borgere, der opholder sig på herberg: 0,7 mio. kr.

Indsats for at øge borgernes betalingsevne - flere rehabiliteringsmøder (Tilvalg)

Der afsættes desuden midler til 200 ekstra rehabiliteringsmøder. Enhedsomkostningen for et rehabiliteringsteam møde er 8.714 kr. pr. møde, hvilket giver en samlet udgift på 1,7 mio. kr. i 2023.

Tabel 3 - Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget 1.000 kr., 2023 p/l	Styringsområde	2023	2024	2025	2026	2027	I alt
Øget bostøttekapacitet og relaterede udgifter hertil							
Bostøtteindsatser, (40 ekstra borgere i egen bolig)	Service	1.000					1.000
Bostøtteindsatser, til borgere SOF normalt anviser	Service	1.700					1.700

Hjemmepleje/sygepleje	Service	500					500
BBE Boligrådgiver	Service	300					300
Etableringsstøtte (bevilling til en §18 aftale)	Service	400					400
Sagsbehandling til at udrede og visitere borgere til egen bolig	Service	1.700					1.700
Ledelse til ekstra medarbejdere	Service	500					500
Midler til kompetenceudvikling i evidensbaserede bostøttemetoder mv.	Service	1.000					1.000
Lejeudgift inkl. rengøring	Service	637					637
Statsrefusion, bostøtteindsatser	Service	-400					-400
Indsats for at øge borgernes betalingsevne - fremskudt indsats	Service	900					900
Huslejetilskud	Overførsler	400					400
<i>Botilbud</i>							
Midlertidige botilbud (16 borgere med halvårseffekt i 2023)	Service	7.400					7.400
Statsrefusion, midlertidige botilbud	Service	-700					-700

<i>relaterede udgifter hertil</i>									
Bostøtteindsatser, (40 ekstra borgere i egen bolig)	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	1.000					1.000
Bostøtteindsatser, borgere SOF normalt anviser	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	1.700					1.700
Hjemmepleje/sygepleje	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	500					500
BBE Boligrådgiver	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	300					300
Etableringsstøtte (bevilling til en §18 aftale)	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	400					400
Sagsbehandling til at udrede og visitere borgere til egen bolig	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	1.700					1.700
Ledelse til ekstra medarbejdere	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	500					500
Midler til kompetenceudvikling i evidensbaserede bostøttemetoder mv.	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	1.000					1.000
Lejeudgift, inkl. rengøring	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	637					637

Statsrefusion, bostøtteindsatser	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	-400					-400
Indsats for at øge borgernes betalingsevne - fremskudt indsats	BIU	3510 - Beskæftigelsesindsats		900					900
<i>Botilbud</i>									
Midlertidige botilbud (16 borgere med halvårseffekt i 2023)	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	7.400					7.400
Statsrefusion, midlertidige botilbud	SUD	3210 - Udsatte Voksne	I	-700					-700
Længerevarende botilbud (8 borgere med halvårseffekt i 2023)	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	2.800					2.800
Sagsbehandling ifm. nye botilbudsindsatser	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	500					500
Tilvalg: Indsats for at styrke borgernes betalingsevne - Flere rehabiliteringsmøder	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	231					231
Tilvalg: Indsats for at styrke borgernes betalingsevne -	BIU	3510 - Beskæftigelsesindsats	U	1.281					1.281

Flere reha- biliterings- møder									
Tilvalg: Ind- sats for at styrke bor- gernes beta- lingsevne - Flere reha- biliterings- møder	SUU	3200	U	231					231
Udgifter i alt				19.980					19.980

Tabel 5 - Udgifter til overførsler mv.

1.000 kr., 2023 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift (I/U)	2023	2024	2025	2026	2027	I alt
Huslejetilskud	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	400					400
Udgifter i alt				400					400

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: X										
Bispebjerg		Indre by		Vesterbro/ Kgs. Eng- have		Valby		Amager Øst		Udenbys
Nørrebro		Østerbro		Brønshøj/ Husum		Vanløse		Amager Vest		
Adresse										

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overførselssagen 2021-22							
Afsatte midler i alt					2.128	3.192	1.692